

ENRIC UMBERT

Escriptor. Publica 'L'últim passatge de Walter Benjamin' (Ed. 62)

“Benjamin creia que l'esperança era per als altres, no per a ell”

Umbert (Barcelona, 1958) assegura que el seu terreny literari natural és el de la poesia, però ara ha fet una incursió en la narrativa amb *L'últim passatge de Walter Benjamin* (Ed. 62, El Balanci). Una novel·la de 170 pàgines que narra els últims dies viscuts pel filòsof Walter Benjamin a banda i banda de la frontera hispanofrancesa, el setembre de 1940, abans de suïcidar-se a Portbou. I des d'aquest final tràgic, es remunta a tota la seva trajectòria vital.

elevat. Però també n'hi ha una part que és molt assequible, que ens toca molt i és colpidor. Que a mi m'ha afectat: quan parla, per exemple, de la infantesa, dels amors, de la mort, del progrés... Això és el que he volgut transmetre, d'una forma força planera i utilitzant la ficció literària.

El descriu com algú que es deixa anar, al final, que ja no té forces per lluitar...

Se sentia perdut, ja de tota la

vida. No tenia esperança, pensava que l'esperança era per a altres, no per a ell. Estava malalt, patia del cor. I hi ha un moment que sembla que vagi a buscar la mort.

Sobre això també hi ha hagut especulacions. Va ser un suïcida, segur?

Tot ho indica. Però no importa gaire: si et posen la pistola al davant, que et matí algú altre o tu mateix, tant és. I a ell li havia passat això. Però aposto perquè realment es va suïcidar, era una persona en aquell moment poc coneguda, i no només pel fet de ser apàtrida havien de venir els de la Gestapo i matar-lo. Tot i que, en aquell moment, hi eren a Portbou, fins i tot hi tenien una oficina. Per tant, estic convençut que es va suïcidar perquè, a més, ho va escriure.

La maleta és molt important, al seu relat. Benjamin, al final de la seva vida, tot el que té és aquella maleta i el seu contingut...

Ell mateix ho diu, en el camí: “la maleta és més important que jo”. Es posa nerviós, quan la Guàrdia Civil li remena la maleta on hi ha els seus escrits, els seus records... Imagino que també hi guarda un esbós d'un quadre clau de Paul Klee – *Angelus Novus* –, que ell va rebre directament de l'artista. Segur que no el duia a la maleta, però em permeto la llicència de pensar que en duia un esbós, per poder-ne parlar. Per a ell era molt significatiu: era l'àngel del progrés, de la mort...

Walter Benjamin és important... però per la seva obra o pel final de la seva vida?

No és pel seu final, sinó per la seva vida. Però sí que hi ha un paral·lelisme. Benjamin va ser un home que se sabia desenvolupar poc, era maldestre en tot. I a més, tenia mala sort, ell mateix deia que havia nascut sota el signe de Saturn: el de la lentitud, dels dubtes...

Ell creia que el seu destí estava escrit i seria tràgic? Fatalisme?

Un fatalisme que va arrossegar tota la vida. Per exemple, tot i haver tret un *cum laude* en el doctorat, va perdre l'habilitació en la Universitat de Frankfurt. Va tenir problemes amb els seus companys de generació, amb el pare, va veure poc el seu fill... tot li anava malament a la vida. I en el seu darrer passatge, en les darreres hores, també semblava que tot l'estava abocant a la mort.

La seva novel·la parla de només dos dies, però a través d'ells, de tota la vida...

En el fons, he fet l'escriptura al revés. He començat pel final i, a través d'això, intento explicar el seu pensament. Almenys, aquella part que és assumible per a nosaltres.

La filosofia de Benjamin és difícil d'entendre?

No tinc cap problema a dir que a mi mateix em costa d'entendre, perquè és un pensament molt

“ En les darreres hores de Benjamin, també semblava que tot l'estava abocant a la mort ”